

BÆREKRAFTSTRATEGI

2021-2030

DEN NORSKE
TURISTFORENING



FOTO: MARIUS DALSEG

Det ligger i vår natur

Den Norske Turistforening



OM DOKUMENTET

DNTs bærekraftstrategi er konkretisert i 20 hovedmål som skal nås innen 2030. I strategien har hver av DNTs tre kjernevirksomheter en overordnet ambisjon. De tre kjerneområdene aktiviteter, hytter og ruter samt natur, kulturarv og miljø utgjør dokumentets tre første kapitler. Kapittel 4 omhandler virkemidlene som vi bruker for å lykkes med kjernevirksomheten. I kapittel 5 introduseres «Bærekraftløftet», som de enkelte medlemsforeningene anbefales å tiltre. I det ligger en forpliktelse om å tilslutte seg strategidokumentet og utforme egne, lokale tiltak for virksomheten.

Utvalget som har jobbet med bærekraftstrategien har bestått av: Preben Falck (leder) (Stavanger Turistforening), Kjersti Bakken (Troms Turlag), Frode Støre Bergrem (Trondhjems Turistforening), Markus Malmin (DNT ung), Lillian Fjerdingen (landsstyret), Elisabeth Skage (Bergen og Hordaland Turistforening), Thomas With (DNT Oslo) og Kjersti Aass (DNT Oslo). Ingeborg Wessel Finstad (DNT sentralt) og Trygve Sunde Kolderup (DNT sentralt) har vært sekretærer i utvalget.

ORDLISTE:

DNTs kulturarv: DNTs kulturarv er summen av organisasjonens historie, friluftstradisjonene vi aktivt har fremmet gjennom 150 år og de fysiske kulturminnene vi forvalter. De fysiske kulturminnene er blant annet hytter, stier og varder.

Bærekraftig utvikling: En utvikling som imøtekommer dagens behov uten å ødelegge mulighetene for at kommende generasjoner skal få dekket sine behov.

Fotavtrykk: Fotavtrykk måler menneskeskapt forbruk av naturressurser gjennom forbruk. I denne strategien brukes begrepet også i noe utvidet betydning som et uttrykk for den samlede miljøbelastning av en aktivitet.

Miljøledelse: Integrering av miljøhensyn i alle aspekter av en virksomhet. Det innebærer at virksomheten formulerer miljømål for å styre driften. Dette foregår ofte integrert i virksomhetens styrings- og ledelsesfunksjoner. Som et minimum må det gjennomføres tiltak som sikrer at regelverkskrav oppfylles. Miljøledelse kan innebære miljøsertifisering.

Sirkulærøkonomi: I en sirkulær økonomi utnyttes naturressurser og produkter effektivt og så lenge som mulig, i et kretsløp der minst mulig ressurser går tapt. Målet er at produktene skal vare så lenge som mulig, repareres, oppgraderes og i større grad gjenbrukes. Når produktene ikke kan brukes om igjen, kan avfallet gjenvinnes og brukes som råvarer i ny produksjon. Sirkulær økonomi er motsatsen til en lineær økonomi som er basert på utvinning, produksjon og bruk, og forbrenning eller deponering av avfall. (Kilde: Miljødirektoratet)

Sporløs ferdsel: Allemannsretten gir alle i Norge rett til å benytte naturen, uavhengig av hvem som eier grunnen. Allemannsretten har begrenset rekkevidde og innebærer også noen plikter. En av pliktene er at ferdsel, opphold og høsting i naturen skal skje hensynsfullt og med tilbørlig varsomhet. Denne plikten kalles sporløs ferdsel.

INNHOOLD

	INNLEDNING	4
1.	AKTIVITETER	8
2.	HYTTER OG RUTER	14
3.	NATUR, KULTURARV OG MILJØ	18
4.	VIRKEMIDLER	22
5.	BÆREKRAFTLØFTET	26

INNLEDNING



FOTO: MARIUS DALSEG SVÆTRE

Naturopplevelser for livet – og fremtiden

DNT har drevet delingsøkonomi i 150 år. Helt siden organisasjonen ble grunnlagt i 1868, har tilrettelegging for enkelt friluftsliv vært en kjerneoppgave.

DNTs visjon er «Naturopplevelser for livet». Dette innebærer ikke bare en visjon for de livene som leves nå. Vi har også et ansvar for at kommende generasjoner skal få ta del i vår rikdom. Bærekraftige veivalg handler om å ta vare på de grunnleggende behovene til mennesker som lever i dag, uten å ødelegge for fremtidige generasjoner. DNT har vært en bærekraftspioner helt siden organisasjonen ble grunnlagt i 1868. Med hyttene våre har DNT drevet delingsøkonomi i nesten 150 år. Å tilrettelegge for et enkelt friluftsliv har alltid vært en kjerneoppgave for DNT. Dette er også vårt viktigste bidrag til et bærekraftig samfunn. Med høy troverdighet, lang historie og mange medlemmer kan DNT spille en viktig rolle som inspirator og foregangseksempel for et mer bærekraftig samfunn.

FRILUFTSLIVETS KOLLEKTIVTILBUD

I DNT bruker vi bærekraftbegrepet innenfor både miljø og sosiale forhold. Vår aktivitet er i utgangspunktet bærekraftig. Et fremtidig lavutslippssamfunn trenger mer friluftsliv, ikke mindre. Mange opplever friluftsliv som viktig for

trivsel og mestring. Tilrettelegging for friluftsliv er et godt folkehelseiltak. Våre hytter er friluftslivets kollektivtilbud. Derfor ønsker DNT fortsatt vekst i medlemsmassen og i aktivitetene.

INSPIRERE OG FORBEDRE

Overforbruk, utslipp av klimagasser og nedbygging av verdifull natur er vår tids største utfordring. Dette må alle ta innover seg, også vi som tilrettelegger for og utøver friluftsliv. Transport, bruk av energi og utslipp må reduseres. Utstyr til friluftsliv er dyrt og unødvendig spesialisert. DNT har aktiviteter og hyttedrift i verdifull og sårbar natur. Det innebærer et stort ansvar. Derfor har vi høye ambisjoner for bærekraftsarbeidet. I tråd med historien som pioner innen bærekraft skal vi også fremover være en ledestjerne som skal inspirere medlemmene våre og samfunnet rundt oss. Bærekraftstrategien setter overordnede mål for egen drift og skal gjøre det lettere å ta del i et natur- og klimavennlig friluftsliv. Ved å forbedre driften skal vi inspirere folk til å ta miljøsmarte valg i hverdagen og påvirke beslutningstakere i bærekraftig retning.



DETTE ER DNT

DNT er Norges største friluftslivsorganisasjon. Med omtrent 320 000 medlemmer, drøyt 500 hytter og 22 000 kilometer merkede stier har DNT en unik posisjon. DNT er en folkebevegelse som prioriterer det enkle friluftsliv, og som arbeider for å ta vare på den norske friluftslivstradisjonen og sikre friluftslivets natur- og kulturgrunnlag. Mantraet til filosofen og friluftslivsentusiasten Arne Næss var «et rikt liv med enkle midler». Dette oppsummerer også vår virksomhet. DNT-hytta (til venstre) er utgangspunktet for organisasjonens veivalgsdokument mot 2023, og bærekraftstrategien er også lagt opp med utgangspunkt i denne.

DNT og FN-målene

FNs 17 bærekraftsmål er en felles arbeidsplan for å løse utfordringene verden står overfor. Disse danner også rammen for DNTs bærekraftstrategi, og DNT har spesielt prioritert arbeidet med seks av målene.

FN har vedtatt Agenda 2030 med 17 mål og 169 delmål for bærekraftig utvikling. Norge og FN's øvrige medlemsland har forpliktet seg til å følge opp disse målene gjennom nasjonale handlingsplaner.

For å lykkes med bærekraftsmålene kreves det et bredt samarbeid. Regjeringen har slått fast at FN's 17 bærekraftsmål skal være det politiske hovedsporet for

å ta tak i vår tids største utfordringer. Det forventes at nasjonale, regionale og lokale myndigheter vil legge FN-målene til grunn som en felles arbeidsplan på tvers av sektorene i samfunnet. Det er derfor naturlig at FN's bærekraftsmål også danner rammen for DNTs bærekraftsstrategi. DNTs bærekraftsstrategi gjelder frem til 2030. Dette sammenfaller med FN-målenes tidshorisont.

DNT skal i perioden spesielt prioritere seks av FN's bærekraftsmål (uthevet):

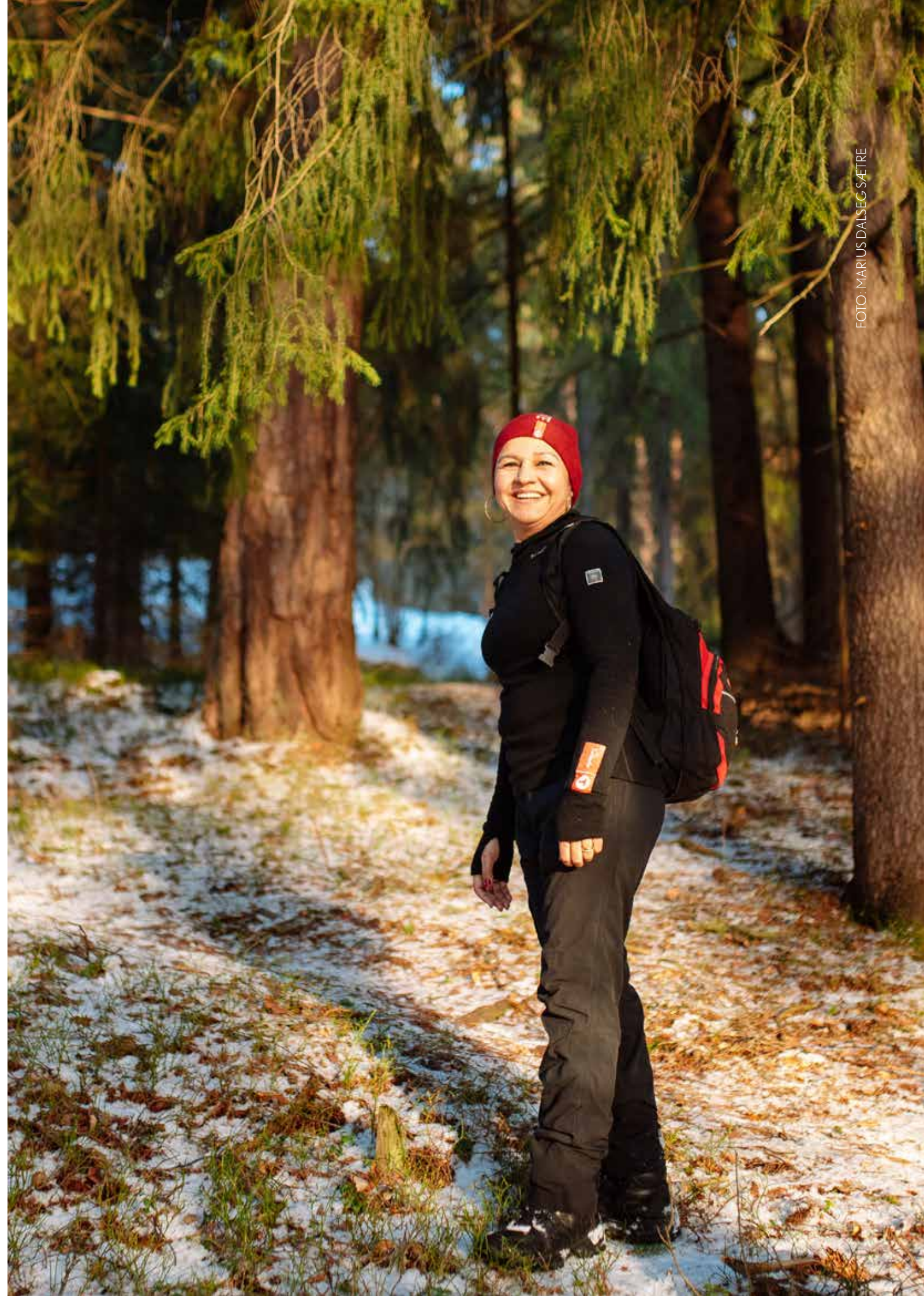


FOTO: MARIUS DALSEG SJETRE

1. AKTIVITETER

AMBISJON:
DNT SKAL REDUSERE FRILUFTSLIVETS
FOTAVTRYKK



Ambisjonen om å redusere friluftslivets fotavtrykk samsvarer med målet om ansvarlig forbruk og produksjon og om å stoppe klimaendringene. Delmålene omfatter blant annet gjenvinning, ombruk og avfallsreduksjon og å innarbeide tiltak mot klimaendringer.

1. AKTIVITETER



MÅL 1:

DNT skal stimulere flest mulig til å bruke nærområdet, egen landsdel og eget land til aktivitet og friluftsliv i hverdag, helg og ferie.



MÅL 2:

DNT skal bidra til økt bruk av klimavennlig transport og redusert transportbehov knyttet til friluftsliv.



MÅL 3:

DNT skal være en pådriver for bærekraftig produksjon og redusert forbruk av utstyr til friluftsliv.



MÅL 4:

DNT skal fremme sporløs ferdsel.



MÅL 5:

DNTs tilbud skal være inkluderende for alle alders- og samfunnsgrupper.



MÅL 6:

DNT skal styrke frivilligheten, og den skal gjenspeile mangfoldet i samfunnet.

Nært og grønt

Nærfriluftsliv, grønne kollektivløsninger og utlånsordninger er noe av det som skal bidra til å redusere friluftslivets fotavtrykk.

Nærfriluftsliv har alltid vært viktig for DNT. Gjennom vårt tilbud legger vi til rette for kortreiste ferie- og fritidsopplevelser i lokalmiljøet og i vårt eget land. Mye av transportbehovet knyttet til friluftsliv løses i dag med personbiler. Transportutslipp er en stor kilde til klimagassutslipp, og reduksjon i personbiltrafikken er et effektivt grep for å redusere utslippene. En stor andel av DNTs medlemmer ønsker å ta grønne valg, og ved å samarbeide for å øke kollektivtilbudet til hytter og turmål skal DNT gjøre det lettere å benytte grønne løsninger for å delta i friluftsliv. I løpet av strategiperioden skal alle aktiviteter i DNTs regi være tilrettelagt med offentlig kommunikasjon eller ha tilbud om samkjøring. DNTs hytter kan belønne folk som har valgt å reise med grønne løsninger, og DNT skal videreutvikle Grønn Tur-nettverket som jobber for at det skal bli lettere å reise miljøsmart til friluftsliv- og reiselivsopplevelser.

FRIVILLIGHET OG INKLUDERING

Friluftslivet er en viktig arena for in-

kludering og bidrar til god helse og økt livskvalitet. Bærekraft for DNT handler også om sosial rettferdighet, og DNT jobber for at alle kan ta del i friluftslivet, uavhengig av bakgrunn og ressurser. DNT skal skape sosiale møteplasser som kan passe for alle, og DNT jobber aktivt for å inkludere nye grupper i friluftslivet. Dette skal vi gjøre ved å ha et differensiert tilbud der noe er gratis eller rimelig nok til at alle kan delta, og ved å tilby aktiviteter, hytter og mat som er inkluderende og der noe kan passe for alle. Frivillighet og dugnadsarbeid er inkluderende, og utgjør ryggraden i DNTs virksomhet.

REDUSERT FORBRUK OG UTSTYRSUTLÅN

Med omtrent 320 000 medlemmer er DNT en premissleverandør i norsk friluftsliv. Denne posisjonen skal vi bruke til å gå foran og skape økt bevissthet knyttet til friluftsførbruk. Dagens friluftsmote er preget av korte trender og raske endringer i kolleksjoner. Hver nordmann bruker i snitt tre ganger så mye som en innbygger i EU på sports- og friluftsutstyr. Det utgjør en stor be-

lastning miljømessig. DNTs tilbud med utleie- og utlånsordninger, bruksalg og tilbud om reparasjon er viktige miljø- og inkluderings tiltak. I strategiperioden skal vi utvide dette tilbudet – enten alene eller sammen med partnere. Dagens produksjon av friluftsutstyr og bekledding innebærer stort forbruk av kjemikalier, materialer, vann og energi. Bransjen kan yte viktige bidrag ved å gjøre best mulige miljøvalg i alle ledd av produksjonen og frem til forbrukere. Spesielt viktig er det at friluftspåbud fremstilles med lang levetid. DNT er en attraktiv samarbeidspartner og har salgs- og markedsføringskanaler som mange vil benytte. Vi skal jobbe for at kolleksjoner til våre samarbeidspartnere/leverandører gjøres mer tidløse, og skal prioritere partnere med god miljøprofil. Besøkende på DNTs tursentre og hytter skal være sikre på at de finner varer med minst mulig fotavtrykk, og betjeningen skal veilede fremfor å selge. Det betyr at de kan råde kunden til å fortsette å bruke noe av utstyret de har, reparere eller tipse om bruk utstyr i stedet for å kjøpe nytt.

DE SATTE GODE IDEER UT I LIVET



POPULÆRT: Tilrettelegging av nærfriluftsliv med offentlig kommunikasjon har vært viktig for DNT Telemark



GAVEKORT: Overnattingsgjester på Gjendesheim fikk gavekort på 100 kroner hvis de kom med buss.



NÆRFRILUFTSLIV: Storfjellshytta ligger tre kilometer over Hammerfest. Inne i hytta har du fin utsikt over byen.

BUSS TIL BUSHEN

La bilen stå og ta bussen til busshen, var oppfordringen til DNT Telemark, Bypakke Grenland og farte.no. Ønsket med pilotprosjektet som startet i 2016 var å tilrettelegge for nærfriluftsliv med miljøvennlig transport. Det ble merket fra flere utvalgte bussholdeplasser og inn til spennende turmål i Grenlands-området. En av suksessfaktorene har vært godt samarbeid og samhandling mellom fylkeskommunen, driftsselskapet, Statens Vegvesen, kommunene og de frivillige i de lokale turlagene.

SUKSESS MED GRØNT KORT

Sommeren 2019 ønsket den betjente DNT-hytta Gjendesheim i Jotunheimen å friste gjestene til å ta bussen til fjells. Alle overnattingsgjester som kunne vise frem bussbilletten til Gjendesheim, fikk et gavekort på 100 kroner til bruk på hytta. Såkalt «nudging» – å friste eller lokke folk til mer miljøvennlig atferd – er tiltak som ofte virker. Statistikk fra busselskapene viste at en større andel av hyttegjestene tok buss sammenlignet med året før, og for Gjendesheim ble også tiltaket et fint påskudd for å få delt «kjedelig» informasjon om bussruter og -tider i sosiale medier.

KORTREISTE HYTTETURER

Nærfriluftsliv er populært. Oslomarkas mest populære overnattingshytte ligger bare 2 kilometer fra t-banestasjonen. Helt siden Fuglemyrhytta sto ferdig i 2018, har den hatt mye besøk og har også blitt et populært dagsturmål. Økt satsning på turmål og hytter tilknyttet offentlig kommunikasjon og nært områder der folk bor, reduserer behovet for privat transport i forbindelse med friluftsliv. I Hammerfest har Hammerfest og Omegn Turlag bygget to dagsturhytter på Tyven og Storfjellet. Hyttene har blitt populære tilretteleggingstiltak for kortreist friluftsliv og lavterskelturer i nærområdet. Hytta på Storfjellet er utstyrt med rullestolrampe og tilrettelagt i samarbeid med Norges Handikapforbund.



DE SATTE GODE IDEER UT I LIVET



SAMARBEID: Sammen med Slidreøya fengsel har DNT Valdres hatt merkekurs med innsatte.



MILJØVENNLIG TRANSPORT: Troms Turlag har satt opp bussavganger til populære toppurtmål.



KANOURLÅN: Frilager i Rogaland har blant annet 124 kanoer til utleie.

FANGENE PÅ FJELLET

I 2018 og 2019 gjennomførte DNT i Valdres merkekurs med innsatte på Vestoppland fengsel på Slidreøya. Merkekurset har vært et samarbeid mellom DNT Valdres og Kriminalomsorgen og har vært en del av utdanningstilbudet i fengselet. Etter å ha gjennomført en teoridel har de innsatte jobbet ute i felt med å varde, merke og rydde deler av Stølsruta.

TOPPTUREKSPRESSEN

Begrenset offentlig kommunikasjon gjør at privatbiler ofte er det eneste alternativet når skiløpere i Tromsø skal på toptur. Det ville fjellsportgruppa i Troms Turlag gjøre noe med, og vinteren 2020 satte de opp egen topturbuss. Målet var å tilby et trygt, miljøvennlig og inspirerende topturfellesskap – til turmål som ble valgt ut etter aktuelle snø- og skredforhold. Planen var åtte avganger i løpet av vinteren, men koronapandemien gjorde at turlaget kun fikk gjennomført de to første turene. Begge avgangene hadde omtrent 40 deltagere.

SAMARBEID OM UTSTYRSUTLÅN

For å gjøre det enklere å leie friluftstutstyr har Stavanger Turistforening deltatt i etableringen av utleiesentralen Frilager. Frilager tar i bruk utstyret som allerede finnes hos ulike organisasjoner i regionen – og samler det på et felles lager der det håndteres av personer på arbeidstrening i regi av NAV. Totalt er 27 ulike organisasjoner, fem kommuner og Rogaland fylkeskommune med i samarbeidet. Det er laget en nettside for lagerhåndtering, bestilling, levering og retur slik at organisasjoner og enkeltpersoner enkelt kan leie turutstyr i stedet for å kjøpe nytt. Når du har leid utstyr, kan det hentes på tursenteret til Stavanger Turistforening, eller hvis du leier kano; ved vannet der du har lyst til å padle!

2. HYTTER OG RUTER

AMBISJON:
DNTS HYTTE- OG RUTENETT SKAL VÆRE
NORGES MEST BÆREKRAFTIGE FERIE-
OG FRITIDSTILBUD.



Ambisjonen samsvarer med de fire FN-målene om bærekraftige byer og lokalsamfunn, ansvarlig forbruk og produksjon, å stoppe klimaendringene og ta vare på livet på land. Delmålene omfatter blant annet bærekraftig samfunnsplanlegging og kollektivtransport, reduksjon av matsvinn og avfall, fremme lokal kultur og lokal produksjon og beskytte og fremme bærekraftig bruk av økosystemer og stanse tap av artsmangfold.



2. HYTTER OG RUTER



MÅL 7:

DNTs hyttedrift skal være basert på klimavennlige løsninger og lavest mulig ressursbruk. Innen 2030 skal all bruk av fossilt drivstoff utvikles.



MÅL 8:

DNTs hyttedrift og ruter skal ivareta hensynet til dyreliv og annen sårbar natur.



MÅL 9:

DNT skal planlegge, vedlikeholde og bygge hytter og ruter så klima- og miljøvennlig som mulig og med restriktiv arealbruk.

Diesel-kutt og sirkulærøkonomi

Med miljøsmarte valg og hyttedeling skal DNTs hytte- og rutenett utvikles som Norges mest bærekraftige ferie- og fritidstilbud. Dette er friluftslivets kollektivtilbud.

DNT har i dag drøyt 500 hytter i store deler av Norge. Hyttene skal ha høy kvalitet, men samtidig nøktern standard. Ved at hyttene er tilgjengelige for alle, er de – i motsetning til private hytter – gode eksempler på delingsøkonomi. Ved å prioritere kvalitetsopplevelser fremfor høy standard på hyttene begrenser vi også fotavtrykket ytterligere. Energiforbruket til DNTs hytter skal reduseres mest mulig, og bruk av dieselaggregater på de betjente hyttene skal fases ut. Dette er et ambisiøst og kostbart mål, og miljømessig gode bio-alternativer kan være en løsning som erstatning for fossilt drivstoff i påvente av nye teknologiske løsninger. DNTs hyttedrift skal være en pådriver for og vise fram bærekraftige løsninger. Gjennom det skal vi inspirere gjestene til egne, miljøsmarte valg.

HYTTER PÅ DELING

Nordmenn er på verdenstoppen i antall flyreiser, og mange har private hytter med høy standard, noe som medfører stor miljøbelastning. Det vil ha en positiv ef-

fekt dersom folk velger korteste turer og bruker DNTs hyttetilbud fremfor å fly utenlands eller anskaffe egne hytter. DNT skal opprettholde og videreutvikle et hytte- og rutenett basert på delingsøkonomi som gjør at flest mulig kan bruke og oppleve naturen på en bærekraftig måte. Samtidig er det viktig å sikre at økt bruk ikke ødelegger sårbar natur og dyreliv. Lokalisering av hytter og merking av stier skal baseres på best mulig tilgjengelig kunnskap om sårbar natur og dyreliv. DNT skal være en konstruktiv part og jobbe for å finne gode løsninger i slike brukerkonflikter.

EFFEKTIV RESSURSUTNYTTELSE

Sirkulærøkonomi er viktig for bærekraftig hyttedrift og ved bygging av nye hytter. Det innebærer gjenbruk og effektiv utnyttelse av ressursene. Dette innebærer blant annet å redusere matsvinn og annet avfall, velge produkter med god kvalitet og lang levetid samt å gjenbruke materialer.



VAKKER UTSIKT: Kiellandbu, med utsikt mot Fykkesund og Hardangerfjorden.

DE SATTE GODE IDEER UT I LIVET



REN ENERGI: Stranddalen turishytte i Ryfylkeheiene har investert 2 millioner kroner i solcelleanlegg.



NÆRT: Mange av DNTs betjente hytter, som feks Svukuriset (bilder) har fokus på kortreist mat og lokale mattradisjoner.



URØRT: Schulzhytta ligger i det siste store naturområde i Trøndelag uten kraftutbygging eller veiforbindelse.

FOTO: JONNY REMMEREIT

REN ENERGI

DNT har 19 betjente hytter uten tilgang på strømmnett. Dieselaggregat har vært den viktigste energikilden, men nå jobbes det hardt for å etablere klimavennlig løsninger. I 2018 ble DNTs første mikrokraftverk tatt i bruk på lungsdalshytta i Skarvheimen. Dieselaggregatet ble dermed erstattet med ren vannkraft. På Rauhelleren på Hardangervidda og Stranddalen i Ryfylkeheiene satses det på solenergi. Rauhelleren har blitt «kledd» med solceller på både vegger og tak, og det er utviklet en egen løsning for hytta som ved hjelp av store batteripakker og solfangere skal erstatte dieselforbruket. På Stranddalen er løsningen litt enklere, men også her er målet at solceller og vedfyring skal redusere dieselforbruket til et minimum.

LØFTER LOKALMAT

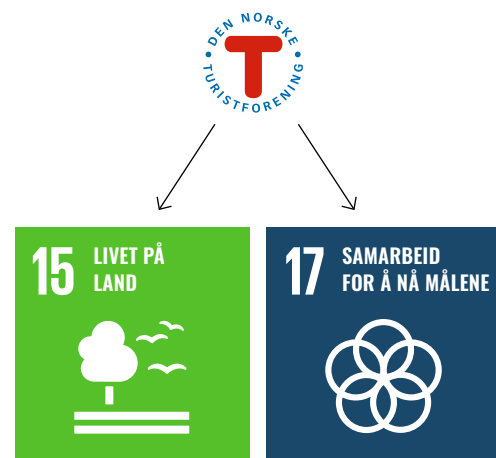
Lokalmatsatsninger på DNTs hytter har skapt ringvirkninger i nærområdene. Gjennom innkjøp til snaut 20.000 årlige middagsserveringer har Gjendesheim gjort det mulig for flere gårder i Vågå og Gudbrandsdalen å satse på lokalmatproduksjon. På Nordgard Råstad har innkjøp fra Gjendesheim har vært avgjørende for at gården har satset på rabarbra og jordskock-produksjon. Avtale om levering til Gjendesheim var viktig for at fjellgården investerte, og gården leverer nå til mange lokale overnattingsbedrifter. Fondsbuss bestillinger på lokalt lammekjøtt var en direkte fødselshjelper til suksessbedriften Tynlam. Sikburger med sik fra Femunden og villmarkspizza med reinsdyr levert fra same- ne i området er to populære retter og et resultat av lokalmatsatsning på Svukuriset i Femundsmarka.

MINIMAL ENERGI BRUK

Schulzhytta i Sylan er Norges nordligste betjente hytte, og med 32 sengeplasser er den også en av de minste betjente hyttene i landet. Med 1000 overnattinger i året drives hytta helt uten innlagt strøm eller dieselaggregat. Solcelleanlegget gir nok strøm til brannvarsling, lys og mobillading. Varmtvannet varmes med ved, og mat tilberedes på gass. Selv med full hytte vaskes oppvask, klær og sengetøy for hånd. Effektiv energibruk gjør at gjestene på hytta får akkurat samme tilbud som på andre betjente hytter – og mange hevder at Schulzhytta er den triveligste av Trondhjems Turistforenings betjente anlegg.

3. NATUR, KULTURARV OG MILJØ

AMBISJON:
DNT SKAL VÆRE EN TYDELIG STEMME
FOR FRILUFTSINTERESSER OG VÅR FEL-
LES NATURARV



Ambisjonen samsvarer med FN-målene om «Livet på land» og «Samarbeid for å nå målene». Delmålene omfatter blant annet det å beskytte, gjenopprette og fremme bærekraftig bruk av økosystemer, stanse tap av artsmangfold og å stimulere og fremme velfungerende partnerskap mellom offentlig, privat og sivilsamfunn.

3. NATUR, KULTUR- ARV OG MILJØ



MÅL 10:

DNT skal jobbe for å sikre rammevilkårene for et naturvennlig og bærekraftig friluftsliv.



MÅL 11:

DNT skal være en pådriver for å bevare natur, friluftslivsområder og landskapskvaliteter.



MÅL 12:

DNT skal jobbe for å redusere motorisert ferdsel i utmark, vassdrag og skjærgård slik at det fortsatt er mulig å oppleve naturen uforstyrret.



MÅL 13:

DNT skal fremme friluftstradisjoner og DNTs kulturarv.

Landskap i endring

Bit for bit-nedbygging av norsk natur er en trussel mot vår naturarv og følgelig også mot friluftslivet. DNT skal være en tydelig stemme for friluftslivsinteresser og bevaring av natur- og kulturverdier.

Det norske landskapet endres raskt som følge av aktiviteter i mange ulike sektorer. Arealbruken er i hovedsak et resultat av små og store tiltak som hver for seg ikke har store konsekvenser, men som samlet fører til store endringer av natur, landskap og opplevelseskvaliteter. Sektorbasert forvaltning og overføring av ansvar til kommunene er utfordringer for en helhetlig og bærekraftig forvaltning av naturen.

FRILUFTSOMRÅDER FORSVINNER

Viktige natur- og friluftslivsområder forsvinner hvert år til fordel for annen arealbruk, og mange av de opplevelses- og stedskvalitetene som friluftslivet baserer seg på, forsvinner eller forringes. Dette påvirker også folks mulighet til å drive et aktivt friluftsliv med de positive ringvirkninger det har på fysisk og psykisk helse. En bærekraftig arealforvaltning er derfor også viktig for å

fremme god folkehelse.

BRUK OG VERN

DNT ønsker både bruk og vern av norsk natur. Vi mener at bruk av naturen til enkel og naturvennlig friluftslivsaktivitet bidrar til naturglede og økt forståelse av behovet for å ta vare på natur.

Som samfunnsaktør skal DNT derfor arbeide for å sikre natur- og kulturmiljøet og legge til rette for enkel og naturvennlig aktivitet. Vi skal påvirke beslutningstakere til å fatte gode og fremtidsrettede miljøvalg, samtidig som vi skal informere og engasjere egne medlemmer og befolkningen generelt for å styrke oppslutningen om våre posisjoner og de natur- og friluftslivsinteressene vi vil forsvare.

FOTO: BERGEN OG HORDALAND TURLAG



DE SATTE GODE IDEER UT I LIVET



FOTO: ANDRÉ MARTON PEDERSEN

VIKTIG: Ni av ti vassdrag som kan bygges ut i Hordaland er allerede bygget ut. Derfor var varig vern av Øystesevassdraget så viktig.

VASSDRAG BLE VERNET

Etter 30 års kamp fra friluftsliv- og naturvernorganisasjonene ble Øystesevassdraget i Hardanger varig vernet mot kraftutbygging i 2019 da Stortinget vedtok at vassdraget skulle innlemmes i «Verneplan for vassdrag». Bergen og Hordaland Turlag var sterkt involvert i kampen for å sikre denne flotte naturperlen som har stor betydning for friluftsliv og naturmangfold i området. Hardt arbeid, folkemøter, underskriftskampanjer, mediasaker, møter med politikere og samarbeid mellom friluftsliv- og naturvernorganisasjonene var sentralt for at et vassdrag for første gang på ti år ble varig vernet.



FOTO: JORUNN KARLBERG TVEITEN

OPPRYDNING: Oppfordring om å ta med søppel hjem, har gjort at turgåere har ryddet etter seg på Gaustatoppen.

EFFEKTIVE SØPPELGREP

Med 150 000 besøkende i året er Gaustatoppen et av Norges mest besøkte turmål. For Gaustatoppen turisthytte var søppelhåndtering en utfordring. Tidligere har hyttevertskapet håndtert opp mot 40 sekker søppel hver dag, og turgåere har reagert på at det har vært søppel fra andre turgjester i området. I høysesongen selges det daglig opp mot 1000 vafler, og de siste årene har det blitt tatt søppel-grep: Søppeldunkene ble fjernet, og vaflene ble servert i miljøvennlige poser som var dekorert med turtips og en oppfordring til gjestene om å ta med søppelet hjem. Resultatet var at det ble merkbart mindre søppel i terrenget på det populære turmålet, og at avfallsmengden som betjeningen måtte håndtere, gikk drastisk ned.



FOTO: EIVIND HAUGSTAD KLEIVEN

NY: Veslefjellbua, som åpnet i 2019, har 17 sengeplasser og erstattet Gråhøgdbua som lå i et viktig villreinområde.

FLYTTET HYTTE

For å gi villreinen bedre levekår erstattet DNT Oslo og Omegn i 2019 selvbetjeningshytta Gråhøgdbua med nybygde Veslefjellbua i Rondane. Gråhøgdbua lå i et viktig område for villreinen. Ved å ta bort stiene og skiløypene til hytta vil ferdsel og menneskelige forstyrrelser bli redusert. Målet er at villreinen i større grad skal gjenoppta beiteområder og trekruker som har vært ute av bruk. Den gamle hytta flyttes i 2021 til Maihaugen på Lillehammer, der den blant annet skal brukes til kunnskapsformidling om villrein. Veslefjellbua ligger i randsonen av villreinterrenget, men sørger likevel for at det er mulig å gå fra hytte til hytte i området.

4. VIRKEMIDLER



DNT har valgt å prioritere seks av FN's 17 bærekraftsmål. For å nå de tre ambisjonene i strategien vil vi jobbe for å fremme systematisk miljøløsdelse, samarbeid og positiv kommunikasjon.



4. VIRKEMIDLER



MÅL 14:

DNT skal etablere felles styringsverktøy for systematisk miljøledelse, for å oppnå og synliggjøre kontinuerlig forbedring.



MÅL 15:

DNT skal samarbeide med partnere og leverandører om strenge bærekraftskrav.



MÅL 16:

DNTs kommunikasjon skal på en positiv måte inspirere til omlegging i retning av en mer bærekraftig livsstil.



MÅL 17:

DNT skal delta aktivt og være løsningsorienterte i klima- og miljødebatten.



MÅL 18:

DNT skal prioritere markedsføring av hytter, ruter og turområder som, basert på naturens premisser, tåler mer besøk. DNT skal ikke aktivt markedsføre tilbudet til utenlandske flybårne gjester.



MÅL 19:

DNT skal ta i bruk digitale virkemidler som gjør det lettere å ta miljøvennlige valg.

Slik skal vi lykkes

God økonomistyring, digitale verktøy og systematisk miljøledelse er sentralt for å nå målene.

For å få et lavere miljøavtrykk for egen virksomhet kreves tiltak innenfor vår egen drift og mer aktiv bruk av innkjøpsmakt og partnerskap. For å forbedre miljøarbeidet og nå ambisjonene kreves kontinuerlig arbeid. Gjennom systematisk miljøarbeid skal vi i fellesskap dokumentere status på egen virksomhet, på linje med økonomiske resultater.

ORGANISASJON OG MILJØLEDELSE

For å sikre systematisk og helhetlig oppfølging av miljømålene legges det opp til å etablere et system for miljøledelse som omfatter mest mulig av DNTs virksomhet. Dette skal strukturere og måle sentrale deler av bærekraftarbeidet i DNT. Det skal utvikles et tilpasset opplegg for miljørapportering, der alle foreningene kan måle og rapportere på parametere tilpasset foreningenes ulike størrelse og virksomhet. En lett tilgjengelig idebank vil legge til rette for å dele gode ideer og beste praksis på tvers av foreningene. Det settes av ressurser i DNT sentralt til å følge opp arbeidet med miljøledelse og rapportering. DNT skal årlig rapportere på bærekraft ved å bruke et sett utvalgte måleparametere. Disse skal være enkle å forstå og bruke, de skal kunne registreres raskt og være kvantifiserbare. Rapportering på bærekraftparametere gjennom en felles plattform vil gjøre det mulig for DNT å få en samlet oversikt over måloppnåelse og utvikling og bidra til kontinuerlig forbedring.

KOMMUNIKASJON

DNT er en sentral samfunnsaktør med stor troverdighet. Denne rollen skal vi forvalte med klokskap, og kommunisere på en måte som inspirerer og motvirker polarisering. DNT har mange, store kommunikasjons-

flater til å spre budskapet. DNTs hytteverkskap, turledere, tillitsvalgte, frivillige og ansatte møter tusenvis av mennesker, og har en viktig rolle i å inspirere andre til bærekraftige valg. Informasjon om og opplæring i bærekraftstrategien for disse gruppene blir derfor viktig. Vi skal fortelle historier om hva vi gjør og hvordan DNT jobber med bærekraft, og vi skal formidle kunnskap om dyreliv og ferdsel i sårbare områder.

ØKONOMI

Langsiktige, bærekraftige løsninger er ikke alltid det rimeligste alternativet. Ved å ha en robust økonomi og nøktern, solid drift skal DNT kunne velge bærekraftige løsninger, også i tilfeller det ikke er det økonomisk gunstigste.

DIGITALISERING

Digitale verktøy er viktige virkemidler for å nå bærekraftsmålene, for effektiv drift og målrettet kommunikasjon. De digitale virkemidlene skal gjøre det lettere å ta miljøvennlige valg. Nye kommunikasjonsløsninger er et godt supplement til fysiske møteplasser, som kan redusere transportbehovet. Vi skal også bruke digitale løsninger til å gjøre det enklere å være medlem, gjøre det enklere å betale på hyttene og enklere å finne relevant informasjon om turer og ruter. Dette kan i sin tur kobles opp mot samkjøringstilbud og offentlig kommunikasjon. Digitalisering vil også kunne effektivisere kommunikasjonen med de frivillige og internt i organisasjonen.

DE SATTE GODE IDEER UT I LIVET



FOTO: MARIUS DALSEG SÆTRE

FIKS ALT, ALLTID: Det har vært populært når DNT ung har hatt reparasjonsstand, som her på Vinjerock i Jotunheimen.

MILJØVETREGLENE

Miljøvetreglene er syv råd fra DNT ung og Protect Our Winters Norge (POW Norge) om hvordan man kan drive friluftsliv og samtidig ta vare på miljøet. Reglene – som er inspirert av Fjellvetreglene – ble lansert i 2016 og skal informere og inspirere om hvordan man kan gjøre gode miljøvalg når man er ute på tur.

1. Reis mindre, opplev mer.
2. Sats på opplevelser, ikke utstyr.
3. Fiks alt, alltid.
4. Spis grønt.
5. Samkjøring er bra kjøring.
6. Vær rustet mot uventet søppel.
7. Vis vei. Vær et klimaforbilde.

Les mer om reglene på dnt.no/miljovetreglene



KLIMAAVTRYKK: Ved å bytte papir og flytte trykningen fra Øst-Europa til Norge, redusere Fjell og Vidde sitt klimaavtrykk.

GRØNNE GREP

DNTs medlemsmagasin Fjell og Vidde har et opplag på 180.000 eksemplarer. Våren 2019 engasjerte redaksjonen klimakonsulentene Endrava til å se på fotavtrykket til bladproduksjonen. Ulike alternativer ble målt opp mot hverandre, og det ble konkludert med at man kunne redusere avtrykket med 58 prosent ved å bytte papirtype og trykkeri. Etter at magasinet skrev om tiltaket, har ytterligere fem andre redaksjoner tatt kontakt for å få vite mer og for å se hvordan de kan gjennomføre tilsvarende miljøgrep.

5. BÆREKRAFTLØFTET



Omfattende samarbeid – både eksternt og internt i DNT – er viktig for å nå målene. FN's mål om «Samarbeid for å nå målene» omfatter det å stimulere og fremme velfungerende partnerskap mellom offentlig, privat og sivilsamfunn. Erfaringsutveksling sikrer god ressursutnyttelse og effektiv måloppnåelse.

Lokal tilslutning, felles samarbeid

Med en egen bærekraftstrategi fram mot 2030 gjøres DNTs bærekraftarbeid langsiktig og overordnet.

Målene i strategien skal gjennomsyre hele DNTs virksomhet, innenfor alle områder og i alle ledd i organisasjonen. Målsettingene i dette dokumentet skal følges opp av DNTs medlemsforeninger og DNT sentralt. Tiltakene som er nødvendig for å nå målene, skal utvikles av den enkelte forening, i samarbeid mellom foreninger og mellom

foreninger og DNT sentralt. En lett tilgjengelig idebank vil legge til rette for å dele gode ideer på tvers av foreningene, og det skal legges opp til erfaringsutveksling slik at bærekraftstiltak kan deles internt og eksternt.

TYDELIG OG FORPLIKTENDE
Målene i bærekraftstrategien skal ligge til grunn for DNTs fremtidige veivalg, strategier og handlingsplaner. Dette skal bidra til helhetlig arbeid og tydelig retning fram mot 2030. Sammen med bærekraftstrategien følger

en erklæring – «DNTs bærekraftløfte». Ved å gi et bærekraftløfte tiltrer den enkelte medlemsforening bærekraftstrategien. I dette ligger en forpliktelse til å følge opp målene på en måte som er tilpasset hver enkelt forenings størrelse og virksomhet, og til å gjennomføre egne tiltak. Foreningen forplikter seg også til å synliggjøre resultatene og bidra i erfaringsutveksling og -deling

FOTO: MARIUS DALSEG-SÆTRE



MÅL 20:

DNTs medlemsforeninger skal slutte seg til bærekraftløftet, og det skal etableres forum for erfaringsutveksling av tiltak knyttet til bærekraftstrategien.



DNTs BÆREKRAFTLØFTE:

V i (navn på turlag/turistforening fylles inn) slutter oss til DNTs bærekraftstrategi for 2021–2030 og lover at vi skal gjøre vårt beste for å oppfylle ambisjonene om å:

- redusere friluftslivets fotavtrykk,
- gjøre DNTs hytte- og rutenett til Norges mest bærekraftige ferie- og fritids-tilbud, og
- være en tydelig stemme for friluftsinnteresser og vår felles naturarv.

For å lykkes med dette skal vi delta i DNTs felles arbeid for systematisk miljøledelse, innarbeide bærekraftsmålene i våre handlingsplaner og prioritere de tiltak som kan gjennomføres i vår forening.



Den Norske Turistforening - Youngstorget 1 0181 Oslo Info@dnt.no www.dnt.no